

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Leodivm Ecclesiae Cathedralis

Rausinus, Stephanus

Namvrci, 1639

Capvt Dvodecimvm. De Iuratis Quatuordecim in Criminalibus
Inquisitionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11818

robur, & satius nonnunquam flecti, quàm distrumpi; verùm excussis nubibus & reducto sereno, æquum fuisset remedium futuris temporibus prospectari, & usurpatæ potestatis abusus rescari: quos nunc in exemplum cient, & ab exemplis legem formari volunt. Cæterùm præsentiam Consulium & quorundam Iuratorum non fuisse antehac aliter quam in puncto fabricandæ inquisitionis introductam, & id argumento est; quod ad nostra tempora pro quibuscunque criminibus Prætor & Procurator Principis possunt etiam contra ciues accusationem instituere & peragere coram solis Scabinis. Cur inquisitionem non item, cum inquisitio surrogetur in locum accusationis? Circa decisionem par ratio, in ea verò inchoanda & promouenda videntur Principes ideo admisisse, seu meliùs permisisse præsentiam Consulium & Iuratorum, quia inquisitio fit secretò & inaudita parte, vt oculati testes & exploratores fierent rectitudinis iudicum in procedendo aut cognoscendo.

CAPVT DVODECIMVM.

De Iuratis Quatuordecim in Criminalibus Inquisitionibus.

IN quaque Operarum Tribu binos vt plurimum fuisse Iuratos obseruare est ex Constitutionibus, Statutis & Pactis: qui tamen ad tempus fuere aliquando suppressi, seu in aliorum apellationem officiorum mutati. De illis in genere nunc non agimus, sed de ijs tantum
 qui

qui vacant aperturis Inquisitionum Criminalium quæ Ciues concernunt. Qui sunt numero quatuordecim ultra ambos Consules. Cur præcisè vsus introduxerit istos Quatuordecim viros, causa in abdito est. Iureconsulto sufficeret, Non omnium quæ à maioribus constituta sunt rationem reddi posse. Si Philosophica foret exquirenda, Platonici & alij Numerales ad septenarij vim & energiam confugerent, quod numerus decimus quartus sit septenarius duplicatus. Cuius varias illi prædicant virtutes, quod septem sint Pleiades, septem Planetæ, quater septenis diebus Luna cursum suum perficiat, septimo mense partus humanus sit vitalis, septem diebus Alcyone in mari niduletur, quod discrimina morborum per septenarios discernantur, qui ideo Critici dicuntur, ætas climacterica multiplicatis annorum hebdomadibus confletur, & id genus non pauca. Sed si quid inde dignitatis flueret, numero bis septenario Scabinorum, qui pluribus sæculis Iuratos omnes præcessere, conueniret. Ad quorum similitudinem hi Criminales Iurati, videntur inducti, ne Scabinis cum quibus concurrerent, essent numero inferiores. Consulibus quasi extra numerum collocatis, quod vnum corporis caput repræsentent aduersus Prætorem, Scabinorum Primatem: vnde hebetioribus inter Iuratos, non semel ore excidit, ambos Consules in Inquisitionibus vulgandis vnico pollere suffragio. Admissi ad inquisitiones precariò fuere, partim vt eò diligentius instruerentur, partim vt Plebe ad Francisæ, seu libertatum personationem aut eructationem assueta, pro commodis Plebis excubantes, operam præsentis adhi-

berent, ne Franciſiæ Ciuium detrimentum paterentur. Ipa nuncupatio indicat: dum vt Scabini ſub nomine Legis veniunt, ita Magiſtri & Iurati ſub nomine Franciſiæ. Sic paſſim ſantur, Inqueſtas authoritate Legis & Franciſiæ promotas, Ciues per vtrumque membrum Legis & Franciſiæ iudicatos, aut per membrum Legis tantum. Non ex vano Principes Pacis & quietis amantes in hanc Popularitatem inclinaffe autumem. Aptè Iuſtinianus noſter, Legiſlatoribus continuam Legiſlationis occaſionem, emergentium cauſarum dat varietas. Et (vt alter) Nulla iuris ſanctio quantumcunque perpenſo digeſta conſilio ad humanæ naturæ varietatem, & machinationes eius inopinabiles ſufficit. Quoties Comitiis Conſularibus, non vis, non corruptela irrepit, & tres calculi per Tribus ſingulas Trigintaduoviro & binis Iuratis creandis deſtinati idoneos ſortiuntur, & conſequenter probi & vigilantes Conſules, & honeſti intelligentesque Iurati obueniunt, neque duplicatio numeri, neque muneris vnâ cum Scabinis obitio, Iuſtitia remoram aut inuerſionem adfert. Expertus loquor: vidi per Conſules & Iuratos ſepoſito Ciuium & quocunque affectu in Criminum perſcrutationem, Reorumque deprehenſorum emendationem iri, non trepidè, nec tepidè, & aliis bono exemplo præiri. At quando Plebecula ex ſe inſoſens, & alienis ſeducata technis ſuffragiorum diſpoſitionem ſibi attraxit, & plerique Iurati ſunt Plebei, & Plebeiorum arbitrio Conſules regunt, ſi non reguntur, Criminales iſti Quatuordecimviri magno ſunt nocumento aut impedimento. Cùm procedendi modo, tum & præcipuè
propria

propria culpa. Modus est sine methodo. Non capaciores aut probiores ex eis Iudicandi munus affectant, sed illiterati, opifices, sordidi, & ijsdem crebrò aut maioribus maculis inquinati, quàm in quos inquiritur. Hi vel Inquisitis genere aut familiaritate iuncti, vel nummis aut poculis præuenti, ingerunt se & præoccupant, exclusis cæteris, qui expleto semel Quatuordecimviro- rum numero retrocedere coguntur. Quid Iustitiæ tunc sperandum? Sylla allato capite Marij Iunioris, superioris Marij cognati, qui cum Papirio Carbone Cōsulatum imprudenter gesserat, exprobrasse dicitur, Remigem prius esse oportere, quàm ad gubernacula manus admo- uere. Inter Carolinae legis fragmenta, districtim inter- dicitur, Ne opifex inter Scabinos aggregetur. Tulisset Carolus opifices Iuratos dari Scabinis Censores, quales agunt imperiti, aut sanè collegas? Adrianum potius Imperatorem fuisset imitatus, qui cum seruum suum inter duos Senatores ambulare prospexisset, misit qui colaphum impingeret & diceret, Noli inter eos ambu- lare, quorum potes esse seruus. Idiotæ, quibus causam gallinæ, nisi ad esum, committeres, comitia alieni ca- pitis agunt, & laqueo moribus suis pridem digni, abs- merentibus peruicaciter eum auertunt, in immerentes, si possint conuersuri. Altera ad prauam æmulationem patens est ianua. Consules & Iurati in separatam à Scabinis Consistorium discedunt, seorsim inter se de negotio disceptant, in vota eunt, & resoluunt: & cum eneniat persæpè sententiis à Scabinis disceptare, quos Scabini ficarios iudicauerint, Francisia innoxios cen- set, & aliquando vicissim. Vt crebro dici possit,

*Committunt eadem diuerso crimina fato,
Ille crucem precium sceleris tulit, hic diadema.*

In mitiorem scilicet partem, formula iuris sic dictante, res componitur; Et noxius ab altero tantum Tribunalium nocens declaratus, pro innoxio habetur; & inter eiusdem sceleris Reos ille Ægidianum montem cruore suo funestauit, alter ad Popinas & Comestationes pristinas liber recurrit. Vt meritò diceret Cato, quosdam miseros latrones in compedibus, alios beatiore in auro vitam ducere. Cui malo forte potuisset occurri, si Lege sancitum fuisset, Neminem de catalogo istorum Quatuordecim-virum futurum, nisi qui Iurisprudentiæ aliquamdiu studuisset, aut saltem in foro versatus; omni spe opificibus adempta. Hac vna superaddita moderatione, vt Scabini & Iurati simul cognitioni & iuri dicundo vacarent, vnumque in istiusmodi Inquestis Tribunal conficerent. Et vt altercationum præscinderetur ansa, quæ stante vtrimque numeri paritate facile emergerent, Iurati ad Septemviros redigerentur. Inualuit præterea grauissimus abusus è Republica Catholica, quantum potest, eliminandus. Ecclesiastici Leodienses Ciuium numero & iure censentur in fauorabilibus, & in hanc sententiam Pace Clericali pactum fuit, domos Clericorum vltra Ecclesiasticam immunitatem frui Ciuitica. Iustè quidem. Sed ex hoc sano principio læthale morbi genus serpit. Vt optimum & saluberrimum vinum dum auidius aut intemperantiùs bibitur, valetudini officit. Discoli quidam clerici (nam in tanta multitudinè aliquos reperiri non per omnia culpæ extorres

haut

haut mirum) ne à suis Iudicibus Ecclesiasticis corrigantur, Ciuicam hanc Franciam implorant, negantes aliter inquiri aut condemnari posse, quam Legis & Franciæ autoritate. Ita iudicium competens eludunt, & sub asylo aut prætextu incompetentis, ab omni iudicio soluuntur. Si quandoque enim eueniat ob crimina per clericos & sæculares simul patrata inter Reorum nomina, coram Scabinis & Iuratis, Ecclesiasticos referri, laici iudicantur, & à Clericis supersedetur. Et penitissimè est supersedendum vtroque, Canonico, & Ciuili iure, fenerissimis aduersus Iudices sæculares, qui iurisdictionem in illos sibi arrogarent pœnis fulminatis. Sic vt neque iureiurando possint se ad temporale Iudicium adstringere, qui sunt in Christi sortem adlecti. Quos tantùm abest vt negligentia, vel conniuentia dum in eos sententiam abstinent ferre, redarguam, quin magno perè laudem. Illud abominor & detestor, quod delinquentes illi ne à suis conueniantur Iudicibus, inueniunt non rarò patrocinantium turbam. Illuxit dies (nubibus & densis tenèbris cœpertum oportuisset) quo Magistratus Ciuicus Iudices Ecclesiasticos in solos Clericos ipsis subditos inquisitionis officium exercentes proteruis & pœnalibus mādatis compescuit, eo colore solo, quod illos Ciuium numero ducendos diceret, & violari Ciuicam Franciam, nisi Franciæ iudicium subiissent. Si Paulinæ sententiæ similia vetantis aut irritantis ingratus est odor, reuocetur saltem in memoriam mutuum Tungrense Pactum, cuius articulo secūdo, Ne aliorum iudicium autoritati intercedat, aut suis eam inhibitionibus interturbet, iētum fædus esse voluit. Veniat

in

in mentem Constantini Magni nullis silendum sæculis factum, qui porrectos sibi clericalium controuersiarum à compluribus Prælatiſ libellos, ne legendos quidem à se censuit, quod Ecclesiastici à Deo solo, & Episcopis, Summiſque Pontificibus Dei Vicariis ſint iudicandi. Vetuſtior eo Sabacus Ægyptiorū Rex, oraculo admonitus tum ſælix regnum ſuum futurum ſi ſacerdotes tolleret, ſceptro, Ægyptoque carere elegit, quàm cum perniciæ ſacerdotalis diſciplinæ imperium firmare. Regredior ad Ciuium tribunal, quod ad Franciæ anchoram attinere illi ſaragunt, quod olim ignotum erat, pœna in eos ſtatuta qui Ciuem alibi quam coram Scabinis ciuili criminaliſ iudicio pulſarent. Ex Statutiſ Leodiſ ſibus ſub Adolpho depromptus eſt ſequens articulus, Quiſquis conciuem Leodiſ ſem in vrbe reſidentem coram alia Iuſtitia ſæculari, quàm coram Scabinis Leodiſ ſibus in ius euocauerit, ni ſe obſtrinxiffet ad ſtandum alibi iuri, in mulctam quadraginta ſolidos pendat ſub pœna biennaliſ exiliij, damnaque parti reſarciat intra dieſ quindecim ſub eiufdem banni pœna: Saluo quod ſi Ciuis ſit fugitiuus, aut ob æſ alienum à Ciuitate receſſerit, tunc enim vbiuiſ locorum & coram qualibet iuſtitia poterit impunè conueniri. Similiter ſi à die inſinuatæ citationiſ differret per biemſtre comparere in iudicio, Magiſtri Ciuitatiſ ad partiſ inſtantiam debebunt eum coram ſe ſiſti facere, eidemque præcipere vt creditoriſ animum intra duos meſeſ capter.